

AKCJA KLUCZOWA 2
ERASMUS+

Edukacja Obywatelska 3.0

Erasmus+ | KA2 2021-1-PT01-KA220-SCH-000029497

#1 rezultat projektu

Szkolenie skierowane do nauczycieli i edukatorów
„Edukacja obywatelska – podejście obejmujące całą szkołę”

#2 rezultat projektu

Pilotażowy kurs szkoleniowy online dla nauczycieli i edukatorów
„Edukacja obywatelska – podejście obejmujące całą szkołę”

Zastrzeżenie

Treść tej publikacji została opracowana z należytą dbałością i dołożeniem wszelkich starań, ma ona jednak wyłącznie charakter informacyjny, nie ponosimy odpowiedzialności za błędy i niezamierzone nieścisłości.

Projekt ten otrzymał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej ERASMUS + Edukacja i Szkolenia. Treść niniejszej publikacji odzwierciedla jednak opinię jej autorów i w żaden sposób nie odzwierciedla opinii Unii Europejskiej.

Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji zawartych w przewodniku

Koordynatorzy redakcji

Anna Skocz

Maria Laura Luppi

Mariana Marques

Projekt

Maria Laura Luppi

Pierwsza wersja

Sierpień 2023

**Co-funded by
the European Union**

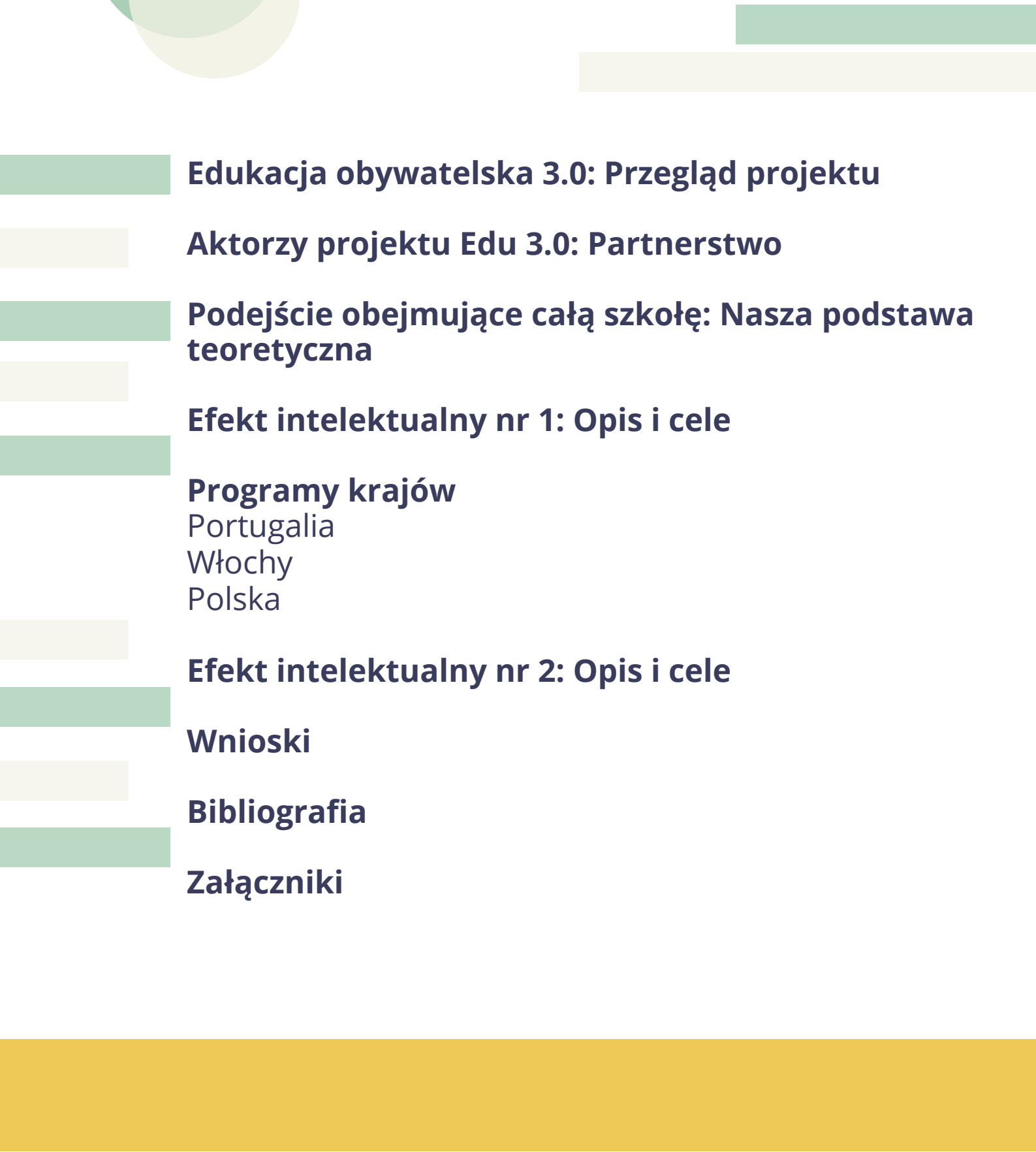
Współfinansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej.

Partnerzy konsorcjum:

SPIS TREŚCI

Edukacja obywatelska 3.0: Przegląd projektu

Aktorzy projektu Edu 3.0: Partnerstwo

Podejście obejmujące całą szkołę: Nasza podstawa teoretyczna

Efekt intelektualny nr 1: Opis i cele

Programy krajów

Portugalia

Włochy

Polska

Efekt intelektualny nr 2: Opis i cele

Wnioski

Bibliografia

Załączniki

EDUKACJA OBYWATELSKA 3.0

PRZEGLĄD PROJEKTU

Edukacja Obywatelstwa 3.0 to projekt opracowany przez organizacje pozarządowe oraz szkoły z krajów partnerskich: YUPI i AEGondifelos (Portugalia), BANGHERANG i Istituto Archimedes (Włochy), Szkoła Podstawowa w Radziądzu i Fundacja ArtesEdu (Polska).

Organizacje partnerskie postanowiły wspólnie przeanalizować swój stan wiedzy na temat **poziomu i jakości kultury demokratycznej w kontekście szkolnym**, podejmując wspólny wysiłek odkrywania nowych możliwości zmiany paradygmatu równego uczestnictwa w życiu szkolnym poprzez wykorzystanie koncepcji **całościowego podejścia** do pracy na rzecz edukacji obywatelskiej w szkole. W ramach pojęcia edukacji obywatelskiej partnerzy zidentyfikowali potrzeby i obszary zainteresowania, aby zgłębić tematy demokratycznego uczestnictwa i zrównoważonego rozwoju środowiska. Odbyło się to poprzez wdrożenie **3 wydarzeń szkoleniowych dla nauczycieli i pracowników młodzieżowych** oraz **3 wymian uczniowskich**, które były niezbędne do przeszkolenia, zmotywowania i zaangażowania zasobów ludzkich do działania na poziomie lokalnym na rzecz dokonania zmian w szkołach.

Do realizacji zadań w tym projekcie wykorzystano narzędzie oceny wpływu, które zostało stworzone w portugalskim krajowym projekcie pilotażowym, w którym uczestniczyły YUPI i AEGondifelos. Narzędzie śledzi postępy uczniów w rozwijaniu kompetencji obywatelskich (umiejętności, wiedzy i postaw), dzięki czemu mogliśmy lepiej uargumentować pilną potrzebę i znaczenie wdrażania takich programów nauczania w szkołach, aby osiągnąć edukację, która przygotowuje młodych ludzi do życia i współpracy w aktywnym społeczeństwie szanującym demokrację i prawa człowieka. Eksploracja koncepcji praktyk opracowanych w ramach rezultatów intelektualnych związanych z tematami ma na celu uporządkowanie informacji, które umożliwią nowe możliwości szkoleniowe dla wielu nauczycieli w ramach tego projektu i poza nim, ponieważ edukacja obywatelska jest nowym programem nauczania w szkołach, a ze względu na jego złożoność i potrzebę interakcji ze społeczeństwem obywatelskim istnieje silna potrzeba opracowania materiałów pedagogicznych, które mogą nadal wspierać dalsze efekty i wpływ.

AKTORZY PROJEKTU EDU 3.0

WSPÓŁPRACA

YUPI to organizacja pozarządowa zrzeszająca 300 członków w wieku poniżej 30 lat, posiadająca silną motywację do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim i współpracy ze społecznością lokalną oraz poszerzająca swoje działania o wymiar europejski.

Agrupamento de Escolas de Gondifelos (AEG) to grupa szkół publicznych z siedzibą w Gondifelos (miasto Famalicão). AEG została utworzona w 2000 roku i służy ludności znajdującej się w niekorzystnej sytuacji społecznej, ekonomicznej i kulturowej.

Bangherang to organizacja non-profit, która działa na rzecz młodzieży zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym, starając się wspierać aktywne uczestnictwo w demokracji, działając jako bufor pomiędzy instytucjami lokalnymi a młodymi ludźmi.

IIS Archimede to publiczna szkoła średnia zlokalizowana w San Giovanni in Persiceto (BO), do której uczęszcza 1300 uczniów. IIS Archimede od prawie 20 lat działa w obszarze kultury demokratycznej i edukacji obywatelskiej, stale skupiając się na projektach dedykowanych.

Fundacja ArtesEdu jest organizacją non-profit wspierającą lokalną edukację pozaformalną i współpracę międzynarodową szkół w gminie Żmigród. Wnosimy aktywny udział społeczeństwa obywatelskiego w praktykowanie i dzielenie się wartościami europejskimi, budując naszą społeczność.

Szkoła w Radziądzu jest małą wiejską szkołą podstawową, do której uczęszcza około 75 uczniów. Działania szkoły skupiają się na potrzebach dzieci, ich rodziny i środowiska lokalnego.

PODEJŚCIE DO EDUKACJI OBYWATELSKIEJ OBEJMUJĄCE CAŁĄ SZKOŁĘ NASZE PODSTAWY TEORETYCZNE

Podείście obejmujące całą szkołę to:

- Jedna z koncepcji zaproponowanych w Strategii Edukacji Obywatelskiej, pozwalająca zrozumieć, w jaki sposób szkoła może być miejscem uczenia się i życia obywatelskiego.
 - Podejście promujące praktyki demokratyczne angażujące uczniów, nauczycieli, kadrę niepedagogiczną, rodziny i społeczność lokalną we wspólne procesy uczenia się i budowania obywatelstwa.
 - Podejście skupiające się na 3 obszarach: nauczanie-uczenie się; środowisko demokratyczne i zarządzanie; współdziałanie/współpraca z lokalną społecznością i rodzinami.
-

NAUCZANIE I UCZENIE SIĘ

Obszar 1 całościowego podejścia szkoły do edukacji obywatelskiej

Oficjalny program szkoły, obejmujący program nauczania i planowanie lekcji, metodologię nauczania i uczenia się oraz zajęcia pozalekcyjne, zapewnia możliwości **uczenia się o demokracji i prawach człowieka na poziomie formalnym**. W programie nauczania kompetencje dotyczące kultury demokratycznej mogą zostać włączone do programu nauczania szkoły: w formie nowego przedmiotu lub kursu; do różnych przedmiotów objętych programem nauczania; jako temat międzyprzedmiotowy włączony do wszystkich lub niektórych przedmiotów programu nauczania.

Metodologie nauczania i uczenia się oraz środowiska uczenia się potencjalnie **mają ogromny wpływ na rozwój kompetencji w zakresie kultury demokratycznej u uczniów**, w szczególności poprzez zapewnienie uczniom możliwości uczenia się poprzez doświadczanie demokracji i praw człowieka w praktyce w klasie.

Można tego dokonać poprzez:

- **zapewnienie, że klasa jest bezpieczną przestrzenią**, w której uczniowie czują, że mogą otwarcie dyskutować o swoich poglądach, nawet jeśli są one kontrowersyjne, poprzez tworzenie otwartego, partycypacyjnego i pełnego szacunku środowiska w klasie, które pozwala wszystkim członkom klasy dzielić się swoimi doświadczeniami i wyrażać własne opinie i emocje oraz gdzie uczniowie uczestniczą w ustalaniu i przestrzeganiu podstawowych zasad, takich jak słuchanie i szanowanie innych;
- **stwarzanie uczniom możliwości uczestniczenia we własnym procesie uczenia się**, m.in. poprzez wzajemną ocenę, pytania zadawane przez uczniów lub wspólne badania;

NAUCZANIE I UCZENIE SIĘ

Obszar 1 całościowego podejścia szkoły do edukacji obywatelskiej

- **ułatwianie form wspólnego uczenia się** w całym programie nauczania poprzez wykorzystanie różnych form pracy w grupach i zespołach, np. praca w parach, małych i dużych grupach;
- znalezienie sposobów współpracy nauczycieli **w celu włączenia CDC do programu nauczania**, zastanowienie się nad tym, w jaki sposób ich praktyki mogą ułatwiać lub utrudniać równość i równy dostęp do nauki, a także angażowanie się w badania w działaniu w celu rozwinięcia odpowiedzialności za podejścia do włączania CDC do ich praktyki nauczania i oceniania;
- tworzenie możliwości zdobycia przez uczniów **pozytywnych, wysokiej jakości doświadczeń partycypacyjnych** poprzez projekty, w których doświadczenia koncentrują się na kwestiach ważnych dla samych uczniów;
- zapewnienie uczniom **możliwości poznania i zgłębienia alternatywnych sposobów postrzegania zagadnień**, umożliwienie im rozważenia i omówienia alternatywnych perspektyw z innymi, uczestniczenia w grupowym i instytucjonalnym podejmowaniu decyzji oraz brania udziału w działaniach mających na celu wprowadzenie zmian w przedmiotowych kwestiach.

Zajęcia pozalekcyjne są ważnym obszarem rozwijania i ćwiczenia kompetencji demokratycznych oraz aktywnego zaangażowania w sprawy szkolne i społeczne. Na przykład:

- **planowanie i przeprowadzenie ogólnoszkolnego lub częściowo szkolnego działania o aspekcie edukacyjnym na rzecz obywatelstwa demokratycznego i praw człowieka**, m.in. program informacyjny lub badanie warunków ekonomicznych w sąsiedztwie;
- **organizowanie grupy pozalekcyjnej**, zajęć lub projektów z zakresu edukacji na rzecz obywatelstwa demokratycznego i praw człowieka, m.in. grupa dyskusyjna;
- **debatujące** społeczeństwo lub grupa działania młodych obywateli.

ŚRODOWISKO DEMOKRATYCZNE I ZARZĄDZANIE

Obszar 2 całościowego podejścia szkoły do edukacji obywatelskiej

Kultura organizacyjna szkoły może pomóc członkom społeczności szkolnej odgrywać rolę w sposobie zarządzania szkołą – poprzez podejście do przywództwa, wizji, systemu zarządzania i procesów decyzyjnych, udziału uczniów i ogólnej atmosfery pracy. **Demokratyczne podejście do zarządzania szkołą** pomaga stworzyć kulturę otwartości i zaufania w szkole oraz poprawić relacje między jej członkami. **Etos szkoły włączającej**, bezpiecznej i przyjaznej, w której relacje między kadrami oraz między kadrą a uczniami są pozytywne i w której każdy czuje, że ma swoją rolę do odegrania, a jego prawa człowieka są przestrzegane, lepiej ułatwi rozwój kompetencji w zakresie kultury demokratycznej. W tym celu administracja szkoły, nauczyciele, rodzice, uczniowie i inne zainteresowane strony mogą połączyć swoje wysiłki na rzecz uczynienia zarządzania szkołą i jej otoczeniem bardziej demokratycznym, w tym podejścia do zarządzania i podejmowania decyzji, polityki szkolnej, zasad i procedur, udziału uczniów i ogólnego środowiska szkolnego. Takie wysiłki mogą obejmować konkretne działania, jak zasugerowano poniżej:

- Przywództwo i zarządzanie szkołą (w tym planowanie, ewaluacja i rozwój szkoły)
- Podejmowanie decyzji
- Polityka, zasady i procedury
- Udział studentów

WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNOŚCIĄ

Obszar 3 całościowego podejścia szkoły do edukacji obywatelskiej

Relacje szkoły z szerszą społecznością – w tym rodzicami, władzami, organizacjami pozarządowymi, uniwersytetami, przedsiębiorstwami, mediami, pracownikami służby zdrowia i innymi szkołami – mogą pomóc w **promowaniu kultury demokratycznej w szkole**. Szkoły współpracujące z organizacjami pozarządowymi mogą na przykład skorzystać z takich działań, jak zwiększone możliwości szkoleniowe, wizyty ekspertów i wsparcie projektów. Bliskie powiązania ze społecznością mogą również pomóc szkołom w rozwiązywaniu istotnych problemów społecznych. Szkoły mogą współpracować ze społeczeństwem na wiele sposobów.

Udział rodziców i społeczności:

- Zachęcanie rodziców lub członków społeczności posiadających wiedzę specjalistyczną w zakresie aspektów edukacji na rzecz obywatelstwa demokratycznego i praw człowieka, na przykład prawników, pracowników służby zdrowia, polityków lub pracowników charytatywnych, do dobrowolnego przyczyniania się do uczenia się i edukowania
- Wspieranie projektów uczniowskich mających na celu rozwiązywanie problemów lub wyzwań społeczności, na przykład związanych z bezpieczeństwem osobistym, przestępczością wśród młodych osób, starszymi lub bezbronnymi obywatelami itp.

Współpraca między szkołami:

- Założenie sieci szkół lub dołączenie do jednej, aby dzielić się zasobami i doświadczeniami.
- W przypadku szkół jednorodnych kulturowo lub religijnie należy nawiązać współpracę i powiązania edukacyjne z innymi szkołami, aby umożliwić uczniom znaczące interakcje i kontakt z uczniami z innych grup etnicznych i wyznań.
- Ułatwianie dialogu internetowego z uczniami w szkołach w innych krajach w celu omówienia kwestii społecznych, kulturowych i globalnych z różnych perspektyw krajowych i kulturowych, a być może w celu wspólnego podjęcia działań w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania uczniów.

WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNOŚCIĄ

Obszar 3 całościowego podejścia szkoły do edukacji obywatelskiej

Współpraca z instytucjami społecznymi:

- Rozwijanie partnerstwa na przykład z organizacjami pozarządowymi, organizacjami młodzieżowymi, instytucjami szkolnictwa wyższego itp., aby ulepszyć aspekty szkolnego programu edukacji na rzecz obywatelstwa demokratycznego i praw człowieka w szkole i poza nią.
- Rozwijanie partnerstwa z władzami lokalnymi, aby zachęcić uczniów do udziału w formalnych strukturach zarządzania reprezentujących młodych ludzi, na przykład w radach młodzieżowych lub samorządach lokalnych, oraz aby zachęcić władze lokalne do aktywnego poszukiwania poglądów uczniów na kwestie obywatelskie, które mają znaczenie dla życia młodych ludzi obywateli, aby wspierać ich aktywne obywatelstwo i udział w życiu politycznym.
- Rozwijanie partnerstwa z organizacjami religijnymi i wyznaniowymi w ich społecznościach lokalnych, aby ułatwić uczniom wizyty w instytucjach religijnych i miejscach kultu oraz wizyty członków wspólnot wyznaniowych w szkole.
- Rozwijanie partnerstwa w działaniu z grupami wsparcia promującymi prawa człowieka, np.: LGBTQ, antyrasizm, prawa kobiet, prawa dzieci i inne zagadnienia, którymi uczniowie wyrażają swoje zainteresowanie.

Całościowe podejście kieruje się wizją, że **kultury demokratycznej i praw człowieka najlepiej uczyć się poprzez inicjatywę na rzecz rozwoju demokracji**, przy skoordynowanych działaniach i partnerstwie ze wszystkimi zainteresowanymi stronami we wszystkich obszarach życia szkolnego. Na przykład wspólne uczestnictwo w podejmowaniu decyzji i zarządzaniu szkołą pomaga wszystkim podmiotom szkolnym, a w szczególności młodym ludziom, w zdobywaniu praktycznej wiedzy i rozwijaniu zaufania do procesów demokratycznych i partycypacyjnych. Uczniowie, którzy czują się częścią społeczności szkolnej, mają dobre relacje ze swoimi rodzinami, opiekunami i nauczycielami, mają większe szanse na odniesienie sukcesu, a nauczyciele częściej osiągają lepsze wyniki w nauce i są szczęśliwsi ze swojego życia.

Jaka jest wartość dodana przyjęcia podejścia obejmującego całą szkołę w celu rozwijania demokratycznej kultury szkolnej i kompetencji w zakresie kultury demokratycznej u uczniów?

Kompetencje w zakresie kultury demokratycznej są ważne dla uczniów, ale także dla szkół jako instytucji i dla społeczności jako całości. Jeśli obywatele mają skutecznie uczestniczyć w kulturze demokratycznej i pokojowo żyć razem z innymi w zróżnicowanych kulturowo społeczeństwach demokratycznych, obywatele muszą być w stanie rozpoznać i praktykować zasady demokracji. Zasady te są formalnie określone w Karcie Rady Europy dotyczącej edukacji na rzecz obywatelstwa demokratycznego i edukacji o prawach człowieka.

Aby **demokracja i prawa człowieka stały się rzeczywistością** w codziennym życiu społeczeństwa, powinny stać się rzeczywistością w codziennym życiu w szkołach. Szkoły są miejscem, w którym młodzi ludzie często mają pierwszą szansę poza rodziną, aby rozwinąć i przećwiczyć kompetencje demokratyczne, których potrzebują do aktywnego zaangażowania i wspólnego życia w różnorodnych społeczeństwach. Urzeczywistnianie demokracji i praw człowieka w codziennym życiu szkół to nie tylko kwestia nauczania w klasie. Jest to funkcja wszystkich aspektów życia szkoły. Na przykład udział we wspólnym podejmowaniu decyzji i zarządzaniu szkołą pomaga wszystkim podmiotom szkolnym, a w szczególności młodym ludziom, w zdobyciu praktycznej wiedzy i rozwinięciu zaufania do procesów demokratycznych i partycypacyjnych. Zachęca ich do praktykowania własnych kompetencji demokratycznych ze zwiększoną pewnością siebie. **Całościowe podejście do CDC** gwarantuje, że wszystkie aspekty życia szkolnego – **programy nauczania, metody i zasoby nauczania, struktury i procesy przywództwa i podejmowania decyzji, zasady i kodeksy zachowania, relacje między kadrą i uczniami, zajęcia pozalekcyjne i powiązania z społecznością** – odzwierciedlają zasady demokracji i praw człowieka. To z kolei może stworzyć bezpieczne środowisko uczenia się, w którym można zgłębiać te zasady, doświadczyć, a nawet kwestionować je w pokojowy sposób. Zaangażowanie całej szkoły w tworzenie pozytywnego i bezpiecznego środowiska uczenia się może również pozytywnie wpłynąć na osiągnięcia uczniów, a nawet zwiększyć ich satysfakcję z życia. Uczniowie, którzy czują się częścią społeczności szkolnej i mają dobre relacje z rodzicami i nauczycielami, mają większe szanse na lepsze wyniki w nauce i są szczęśliwsi ze swojego życia.

Pięć etapów stosowania całościowego podejścia w środowisku szkolnym

Poniżej znajduje się pięć kroków, które szkoła może podjąć, aby stać się bardziej demokratyczna poprzez zastosowanie całościowego podejścia do rozwoju demokratycznej kultury szkolnej i rozwoju kompetencji uczniów w zakresie kultury demokratycznej.

Krok 1. Przeprowadź analizę sytuacji, aby określić, w jaki sposób zasady demokracji i praw człowieka są zintegrowane z życiem szkoły, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron, przy udziale wszystkich interesariuszy (np. oceny całej szkoły, analiza SWOT).

Krok 2. Zidentyfikuj potencjalne obszary zmian i opracuj plan działania zawierający konkretne działania, które podejmiesz, aby osiągnąć te zmiany (np. CDC jako oczekiwany efekt uczenia się).

Krok 3. Wdrożyć plan działania z udziałem społeczności szkolnej.

Krok 4. Oceniaj postępy i oceń wpływ swojej pracy.

Krok 5. Podziel się zdobytymi wnioskami ze wszystkimi zainteresowanymi stronami zaangażowanymi w twoje wysiłki, a także z innymi szkołami i odpowiednio zaplanuj dalsze działania.

DOROBK INTELKTUALNY NR 1

OPIS I CELE

Wyniki projektu przedstawione poniżej przyczynią się do **lepszego koncepcyjnego i praktycznego zrozumienia możliwej współpracy pomiędzy systemami edukacji pozaformalnej i formalnej** w różnych realiach w zakresie edukacji na rzecz obywatelstwa.

Materiały te są przydatne nie tylko do wspierania naszych organizacji i systemów edukacji, ale także dla innych organizacji partnerskich i Komisji Europejskiej do refleksji na temat tej praktyki, tworzenia wytycznych i prezentowania najlepszych praktyk.

Wyniki mogą wspierać **pracę z młodzieżą** w różnych instytucjach, dostarczyć mocnych argumentów pracownikom młodzieżowym i nauczycielom oraz zagwarantować **lepsz system wsparcia edukacyjnego** młodym ludziom **korzystającym z sektora formalnego i nieformalnego**.

Może nam pomóc w wywieraniu wpływu na politykę edukacyjną (włączanie i konsolidacja takich programów).

Istnieje silna potrzeba opracowania materiałów pedagogicznych, które będą mogły nadal przynosić efekty po zakończeniu działań w ramach projektu „Obywatelstwo 3.0”.

Badanie koncepcji praktyk opracowanych w wyniku wyników prac intelektualnych związanych z tematyką partycypacji i obywatelstwa ma na celu ustrukturyzowanie informacji, które **umożliwią wielu nauczycielom stworzenie nowych możliwości szkoleniowych w ramach projektu „Obywatelstwo 3.0” i poza nim**, ponieważ Edukacja dla Obywatelstwa jest nowych programów nauczania w szkołach oraz ze względu na jego złożoność i potrzebę interakcji ze społeczeństwem obywatelskim.

Należy również podkreślić fakt, że istnieje niewiele podstaw teoretycznych i informacji na temat współpracy **formalnych i nieformalnych systemów edukacji w Europie**, gdzie powstały materiały edukacyjne, dlatego też niniejsza publikacja przyczynia się do zrozumienia tej koncepcji i sprowadzenia jej do bardziej praktycznego wymiaru poprzez jego wdrożenie.

DOROBK INTELKTUALNY NR 1

PROGRAMY KRAJOWE

W ramach tego projektu każdy partner krajowy opracował analizę potrzeb i zainteresowań kształcenia nauczycieli i **zaprojektował dostosowane do indywidualnych potrzeb 6-godzinne szkolenie, które personel organizacji pozarządowej i szkoła miał przeprowadzić wspólnie z nauczycielami z każdej szkoły partnerskiej.**

To 6-godzinne szkolenie odbyło się przed kursem szkoleniowym online, w którym uczestniczyli nauczyciele ze wszystkich krajów, a jego celem było wprowadzenie koncepcji **Edukacji na rzecz Demokracji i Zrównoważonego Rozwoju w każdej szkole**, motywując do krytycznej refleksji osób zaangażowanych na temat znaczenia edukacji dla obywatelstwa i zapewnienia dostępu do edukacji narzędzia i metody umożliwiające zgłębianie tych tematów w klasie lub na zajęciach pozalekcyjnych.

PORTUGALIA

Czas trwania: 6 godzin

Cel: Podkreślenie znaczenia metodologii edukacji pozaformalnej jako najbardziej spójnej metodologii badania edukacji obywatelskiej i edukacji o prawach człowieka w szkole; podnoszenie świadomości na temat struktur władzy i dynamiki systemu szkolnego, aby doprowadzić do refleksji i wzmocnienia pozycji w zakresie angażowania uczniów w bardziej aktywne uczestnictwo w kontekście szkolnym.

Sesja 1 – 20 min

POWITANIE

Przedstawienie celów i planu szkolenia oraz powitanie uczestników.

Materiały

Prezentacja PPT z celami i programem

Sesja 2 – 40 min

ROZGRZEWKA

Każdy uczestnik otrzymuje kartkę papieru z tabelą zawierającą X kolumn i X wierszy z jednym pytaniem w każdym polu. Celem gry jest znalezienie odpowiedzi na każde pytanie w grupie uczestników poprzez zadawanie pytań każdej osobie. Gdy w całym wierszu lub kolumnie zostaną udzielone odpowiedzi, uczestnik krzyczy „Linia!”, aby otrzymać nagrodę, a także gdy we wszystkich polach znajduje się imię/odpowiedź, uczestnik powinien krzyknąć „Bingo”.

Na koniec sprawdź każde pytanie i poproś o małą wymianę pomysłów, aby poznać grupę i nawiązać do tematu partycypacji.

Materiały

Długopisy i kartki papieru z Bingo (1 na uczestnika) – sprawdź załącznik z przykładowym partycypacyjnym Bingo

Sesja 3 – 60 min

POGŁĘBIANIE DEMOKRACJI

Z małej grupy uczestników wyłóż podgrupę ochotników (7 to dobra liczba) i posadź ich w mniejszym kręgu (reszta grupy pozostaje w zewnętrznym kręgu). Pośrodku wewnętrznego kręgu znajduje się dynia, która jest odślaniana wszystkim w tym samym czasie, a prowadzący mówi: „Wszyscy widzieliście tę dynię w tym samym czasie i wszyscy bardzo jej pragnęliście. Nie ma możliwości przekrojenia dyni, dlatego w ciągu najbliższych 10 minut powinniście zdecydować, kto zgarnie całość.” Nie należy już wydawać żadnych instrukcji, a czas zaczyna się liczyć.

Po 10 minutach moderator może poprowadzić rozmowę, używając następujących pytań:

- 1- Jak się teraz czujesz z tą decyzją? (koło wewnętrzne i zewnętrzne)
- 2- Co się stało? Co zaobserwowałeś na początku, w środku i na końcu?
- 3- Jak podjęta została zgoda/decyzja? Kto ostatecznie zdecydował i co się stało, że możliwa była jedna ostateczna decyzja?
- 4- Co może się zmienić następnym razem?
- 5- Jak twoim zdaniem to ćwiczenie odzwierciedla pewne sytuacje z prawdziwego życia?

Facylitator może podsumować interesujące komentarze lub obserwacje poczynione podczas ćwiczenia i powiązać je z tematem Demokracja i partycypacja

Materiały

Dynia, krzesła (taka sama liczba co uczestników), jeden koc do przykrycia dyni na początku zajęć

Sesja 4 – 90 min

DRABINA UCZESTNICTWA

Drabina uczestnictwa (Roger Hart, 1992 na podstawie „Drabiny uczestnictwa obywatelskiego” Arnsteina) została przedstawiona wraz z przykładami z każdego stopnia drabiny w kontekście szkolnym, jak opisano w artykule.

Po prezentacji uczestnicy połączyli się w 3-osobowe grupy:

Musieli dopasować wybrane przykłady każdego poziomu drabiny do jego terminologii (na przykład sytuacja „X” jest opisem „Manipulacji”) i za pomocą karteczek zamieścić na tablicy swoje odpowiedniki;

W drugim ćwiczeniu debatowali nad znalezieniem przykładów uczestnictwa w ich szkole, które można by uwzględnić na 3 różnych poziomach drabiny.

Na koniec najpierw sprawdziliśmy poziomy drabiny i jej opis, a następnie wszystkie grupy zaprezentowały innym swoje przykłady i odbyła się debata na temat obecnej sytuacji niektórych zajęć w szkole oraz tego, w jaki sposób można poprawić jakość nauczania. uczestnictwo i zaangażowanie uczniów w życie szkoły.

Materiały

Artykuł: <https://organizingengagement.org/models/ladder-of-childrens-participation/>

Artykuły z opisem przykładów oraz artykuły z terminologią poszczególnych poziomów drabinki (do dopasowania)

Prezentacja PPT, kartki do przyklepienia na Drabinie Uczestnictwa (duży format) i markery/długopisy

Sesja 5 – 90 min

ANALIZA NASZEJ RZECZYWISTOŚCI

Wyniki przedstawił zespół, który przeprowadził wśród uczniów, nauczycieli i rodziców ankiety dotyczące ich postrzegania uczestnictwa w szkole.

Po prezentacji grupę zapoznano z metodologią „Kawiarni Świata”, w której znajdowały się 3 stoły do dyskusji, a przy każdej tabeli znajdowało się jedno pytanie/zdanie, nad którymi nauczyciele musieli debatować i zapisywać swoje główne pomysły i komentarze:

- Jakie są najciekawsze wyniki ankiety (nie spodziewałem/-am się, myślałem/-am inaczej, ...)?
- Jakich rezultatów się już spodziewałem/-am i dlaczego?
- Jak możemy zwiększyć zaangażowanie uczniów, nauczycieli i rodziców w demokratyczne życie szkoły?
- Bycie aktywnym obywatelem w szkole to... (burza mózgów i zebranie wielu pomysłów)

Po 15 minutach uczestnicy wybierają inny stół do debaty i wykonują 1 lub 2 rundy, w zależności od zainteresowania.

Na koniec łącznie 2 lub 3 rund prosimy każdą grupę o wybranie przedstawiciela i podzielenie się głównymi wynikami zapisków na stole z całą grupą, po czym debatujemy w celu wyjaśnienia i/lub kontynuowania nauki poprzez dalszą dyskusję.

Materiały

PPT z wynikami ankiety

Stoły i krzesła do podziału grupy na mniejsze grupy

Arkusze A6 lub A7 oraz markery na każdym stole

Sesja 6 – 45 min

JA JAKO AKTYWNY OBYWATEL

Każdy nauczyciel otrzymuje jedną kartkę i rysuje własną „rzekę uczestnictwa”, rejestrując kamienie milowe w swoim przeszłym życiu pod względem aktywnego obywatelstwa i uczestnictwa (wewnątrz szkoły, ale szczególnie we własnej rodzinie, społeczeństwie, w relacjach z innymi).

Po pewnym czasie refleksji i rysowania/pisania zapraszamy nauczycieli, aby wybrali jedną osobę, z którą podzielią się swoją pracą i zastanowią się nad osobistą ścieżką uczestnictwa każdego z nich.

Na koniec zachęcamy wszystkich uczestników, aby wypisali kilka sugestii lub pomysłów, w jaki sposób zaangażować się w znaczące uczestnictwo w życiu szkoły, a także swoich uczniów i rówieśników.

Materiały

Kartka papieru (1 na osobę), kolorowe markery, nożyczki, klej, tekstylia i inne kreatywne materiały do stworzenia „rzeki”

Sesja 7 – 45 min

EWALUACJA

Na ścianie wisi 5 plakatów z rysunkiem tarczy do rzutek i jednym tematem na każdym plakacie:

- Przydatność szkolenia
- Zastosowana metodologia
- Nowe informacje i inspiracje do mojej praktyki
- Skuteczność szkoleniowca
- Mój wkład w grupę

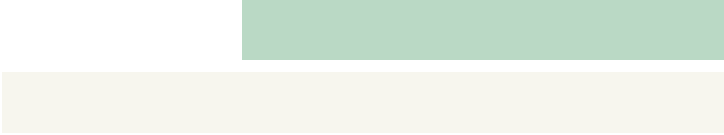
Każdy uczestnik proszony jest o podpisanie (znakiem) stanowiska, które odzwierciedla jego własną ocenę na każdej tablicy według tego tematu (jeśli w centrum jest bardzo dobrze, jeśli daleko od centrum, oznacza to, że jest bardzo źle).

Materiały

5 plakatów z tarczami do gry w rzutki (po 1 tarczy na plakata), długopisy

WŁOCHY

Czas trwania: 6 godzin

Cel: Zaznajomienie nauczycieli z metodologiami edukacji pozaformalnej, zapoznanie ich z koncepcją demokratycznego uczestnictwa i skłonienie ich do refleksji na temat poziomu uczestnictwa w ich kontekście szkolnym.

Sesja 1 – 40 min

POWITANIE

Przedstawienie zaangażowanych aktorów i powitanie uczestników.
Prezentacja trenerów/facilitatorów i innych aktorów zaangażowanych w projekt.

Materiały

Prezentacja PPT

Sesja 2 – 40 min

PREZENTACJA UCZESTNIKÓW

Szarada z rzeczownikami

Każdy nauczyciel jest proszony o dopisanie rzeczownika lub przymiotnika do każdej litery swojego imienia. Rzeczownik/przymiotnik musi coś mówić o danej osobie.

Materiały

Ołówki

Kartki papieru lub karteczki samoprzylepne

Sesja 3 – 10 min

PREZENTACJA SZKOLENIA

Poinformuj uczestników o programie szkolenia i zaangażuj ich w wyjaśnianie celów poprzez interaktywną prezentację szkolenia za pośrednictwem PPT.

Materiały

Prezentacja PPT

Sesja 4 – 10 min

AUTOREFLEKSJA

Wprowadzenie do autorefleksji za pomocą narzędzia „Blob Tree”.

Materiały

Kopie Blob Tree

Sesja 5 – 20 min

PREZENTACJA PROJEKTU

Uświadomienie uczestnikom genezy szkolenia, w którym biorą udział oraz celów projektu.

Nauczyciele zaangażowani w projekt przedstawiają dotychczasowe działania, cele i metodykę.

Materiały

Prezentacja PPT

Sesja 6 – 20 min

PREZENTACJA SCHEMATU ORGANIZACYJNEGO SZKOŁY

Wyjaśnij szczegółowo role i obowiązki interesariuszy szkoły, poznaj ich schemat organizacyjny i relacje.

W ten sposób mówienie o uczestnictwie pozwala uczestnikom dowiedzieć się, jak szkoła funkcjonuje z tej perspektywy.

Materiały

Plakat, karteczki Post-it, ołówki

Sesja 7 – 40 min

SENS UCZESTNICTWA

Przedstaw temat, który będzie omawiany w ciągu dnia, poprzez interaktywne zajęcia i dyskusję, która może wywołać różne opinie.

Dynamika „zgadzam się-nie zgadzam się”.

- Przestrzenie szkolne wpływają na to, jak ich doświadczasz/pracujesz w nich/uczysz się w nich
- Praca nauczyciela jest pracą indywidualną
- Nauczyciele uczestniczą w ciałach kolegialnych w charakterze audytorów
- Szkoła umożliwia uczniom naukę bycia aktywnymi obywatelami

Materiały

Kartki ze zdaniem typu ZGADZAM SIĘ – NIE ZGADZAM SIĘ

Sesja 8 – 5 min

PODZIAŁ NA GRUPY

Podział uczestników na dwie różne grupy, w których będą pracować po przerwie kawowej.

Każdy nauczyciel musi wybrać cukierek i zachować papieraś z opakowania.

W zależności od koloru uczestnicy zostaną podzieleni na różne grupy robocze.

Materiały

Cukierki w dwóch różnych kolorach

Sesja 9 – 40 min

UCZESTNICTWO WEWNĄTRZ SZKOŁY

Grupa 1

Cel: refleksja nad postacią nauczyciela, nie tylko z punktu widzenia zawodowego.

Bądź bardziej skuteczny/-a w komunikacji i osiąganiu celów indywidualnych i zbiorowych.

Krok 1: Rzeka uczenia się – każdy uczestnik ma za zadanie na kartce papieru ułożyć ścieżkę rzeki, która w miarę możliwości przypomina jej/jego ścieżkę jako nauczyciela. Zastanów się nad: ważnymi momentami, wpływem ludzi, przeszkodami, stratami, sukcesami itp. Arkusz papieru można udostępnić dobrowolnie.

Krok 2: Tak, zrobiłem to – obserwuj obrazek, określ tytuł rysunku, wyobraź sobie, co może skłonić ucznia do wspinania się po szczeblach drabiny

Krok 3: Ćwiczenie z poczuciem SPRAWSTWA – skoncentruj się na roli każdej osoby jako nauczyciel

Krok 4: Co faktycznie można zastosować w praktyce w szkole Archimede? Zdefiniuj konkretne działania, które zostaną przedstawione na sesji plenarnej i wykorzystane w celu osiągnięcia porozumienia grupowego.

Grupa 2

Cel: uświadomienie uczestnikom koncepcji uczestnictwa w szkole i frekwencji. Określić podstawowe potrzeby związane z uczestnictwem nauczyciela w szkole.

Krok 1: Narysuj na ziemi drabinę uczestnictwa i rozdaj uczestnikom znaki przedstawiające poszczególne stopnie drabiny, aby ułożyć je w odpowiedniej kolejności. Jeżeli są błędy, określ liczbę błędów i daj możliwość ich poprawienia (mastermind).

Krok 2: Dopasuj definicje do szczebli na drabinie.

Krok 3: Spróbuj zająć pozycję na drabinie jako obywatel i obywatelka. Pomyśl o dwóch osobistych przykładach, w których możesz umieścić jeden na niskim, a drugi na wysokim poziomie.

Krok 4: Wracając do celów projektu, jakim jest wprowadzenie demokratycznej partycypacji w szkole, pomyśl o skali partycypacji umieszczonej w kontekście szkolnym. Na którym miejscu według skali znajduje się szkoła? Zrób listę (4) rzeczy, które wyrażają uczestnictwo (samorządy klasowe, samorządy szkolne, itp.) w szkole i umieść je na skali.

Krok 5: Zastanów się, jak przenieść różne rzeczy wewnątrz drabiny: czego brakuje, aby wspiąć się po tej drabinie?

Krok 6: Co faktycznie można zastosować w praktyce w szkole Archimede? Zdefiniuj konkretne działania, które zostaną przedstawione na sesji plenarnej na papierze w celu osiągnięcia porozumienia grupowego.

Materiały

Obraz rzeki uczenia się

Papier

Ołówki

Drabina uczestnictwa

Sesja 10 – 40 min

PODSUMOWANIE

Stworzenie porozumienia grupowego dotyczącego propozycji zmian, które się pojawiły.

Krok 1:

Z każdej grupy powinien wyłonić się wynik przyszłych działań – konkretne propozycje (maksymalnie 3), a grupy prezentują je wraz z obraną przez siebie ścieżką.

Jednocześnie: facylitatorzy tworzą Mentimeter, a następnie przystępują do głosowania nad proponowanymi przyszłymi działaniami

Krok 2:

Facylitatorzy zajmują się umieszczaniem potrzeb, które wyłoniły się w grupach, na Mentimeter, a następnie proszą uczestników o określenie, w jakiej kolejności ułożyć powstałe działania. Każdy uczestnik zostanie poproszony o ułożenie pojawiających się potrzeb w kolejności: priorytetu i wykonalności.

Materiały

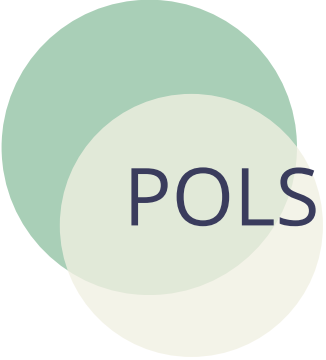
Prezentacja w aplikacji Mentimeter

Sesja 11 – 20 min

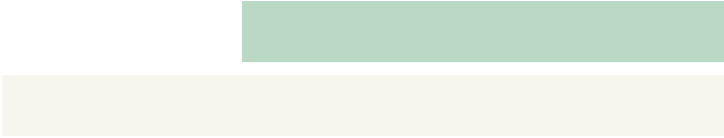
SAMOOCENA I ZAKOŃCZENIE

Ułatwienie ostatecznej samooceny poprzez narzędzie „Blob Tree”.

Zakończenie szkolenia.

POLSKA

Czas trwania: 6 godz.

Cel: Wsparcie szkolnych koordynatorów w zaangażowaniu całej kadry szkoły, wsparcie zrozumienia projektu w ustaleniu wspólnego poglądu oraz świadome zaangażowanie w projekt i jego działania.

Sesja 1 – 75 min

WPROWADZENIE

Działanie nr 1

Krótkie wprowadzenie do spotkania, trenerka przedstawiła się, nauczyciele przedstawiają się i kończą zdanie – Nazywam się i lubię swoją szkołę za...

Ćwiczenie nr 2: Jak się dzisiaj masz?

Krok 1 Chwila na medytację i wyciszenie myśli – w tle gra muzyka przez 4 min. Ludzie siedzą w wygodnej pozycji, najlepiej z nogami skrzyżowanymi i nie opartymi na ziemi, z zamkniętymi oczami.

Trenerka robi to samo.

Krok 2 Uczestnicy wybierają zdjęcie z centralnego elementu ze świecą i zdjęcia wokół, które „przemawiają” do nich najbardziej i interpretują to zdjęcie, odpowiadając na pytanie „Jak się dzisiaj czuję?”.

Krok 3 Uczestnicy zastanawiają się nad zdjęciem i dzielą się swoimi uczuciami z innymi.

Ćwiczenie nr 3: Nadzieje, lęki i oczekiwania

Uczestnicy otrzymują 3 kolorowe karteczki samoprzylepne i zapisują:

- na co mają nadzieję w tym projekcie
- czego się obawiają w tym projekcie
- jako zasoby wnoszą do projektu

Ćwiczenie nr 4: Dlaczego/Po co tu jesteśmy?

Krótką pogawędkę o tym, dlaczego powstają takie projekty, dlaczego Erasmus+ finansuje takie działania, jaka jest ogólna idea Erasmus+ i dlaczego warto/ważne jest uczestnictwo w tego typu programach.

Sesja 2 – 75 min

ZANURZENIE W TEMACIE

Działanie nr 5: Prezentacja projektu

Koordynator szkolny przedstawia projekt, działania, które miały miejsce, cele i kolejne kroki.

Działanie nr 6: Planowanie przyszłości – Jak możemy uczynić naszą szkołę bardziej partycypacyjną?

Uczestnicy warsztatów wspólnie spisują harmonogram działań zaplanowanych na dany rok szkolny.

Uczestnicy co miesiąc zapisują na długiej rolce papieru (oś czasu/z lkei), jakie zajęcia zaplanowali do końca roku szkolnego (czerwiec 2023). Jak możemy sprawić, że będą bardziej zaangażowani?

Ćwiczenie nr 7: Sesja zamykająca – Z czym kończę dzisiejsze warsztaty?

Sesja 3 - 75 min

SAMOSKUTECZNOŚĆ JAKO SOCZEWKA UCZESTNICTWA

Ćwiczenie nr 1: Wprowadzenie

Krótkie wprowadzenie do spotkania i przywitanie nowo przybyłych; trenerka ponownie się przedstawiła, nowo dołączeni nauczyciele przedstawiają się i kończą zdanie: Nazywam się i lubię moją szkołę za...

Ćwiczenie nr 2: Jak się dzisiaj masz?

Uczestnicy krótko dzielą się tym, jak się czują.

Ćwiczenie nr 3 Samoskuteczność

Krok 1 Chwila na medytację i wyciszenie myśli, w tle gra muzyka. Ludzie siedzą w wygodnej pozycji, najlepiej z nogami skrzyżowanymi i nie opartymi na ziemi, z zamkniętymi oczami.

Trenerka robi to samo.

Krok 2 Uczestnicy dzielą się na 3 grupy, wybierają losowo (odkryte) zdjęcie ze stosu zdjęć i interpretują je w odpowiedzi na pytanie: „Co to jest poczucie własnej skuteczności”. Umieszczają zdjęcie na środku i tworzą wokół niego mapę myśli.

Krok 3 Uczestnicy dzielą się tym, co oznacza dla nich poczucie własnej skuteczności.

Krok 4 Po udostępnieniu uczestnicy oglądają film o teorii społecznego uczenia się i eksperymencie z lalką bobo.

Dyskusja:

- Jaką refleksja przychodzi Ci to do głowy?
- Co słyszałeś/-aś o teorii społecznego uczenia się?
- Jak ta teoria (i idea kopiowania zachowań) może być powiązana z uczestnictwem w Twojej szkole?
- Czy czujesz swoją skuteczność w szkole? Jak to działa dla Ciebie? Co działa? Co nie?

Krok 5 Prezentacja teorii własnej skuteczności i 4 komponentów/czynników wpływających na poczucie własnej skuteczności: doświadczanie sukcesu, obserwowanie sukcesu innych, rozmowa przekonująca (dasz radę), stan emocjonalny (radzenie sobie z trudnymi emocjami).

Krok 6 Na podłodze prezentowane są 4 elementy. Uczestnicy wybierają, który z nich jest dla nich najlepszy. Stoją obok. Dzielą się swoimi historiami – dlaczego ta jest dla Ciebie najlepsza.

Następnie pozostają obok tego, który najlepiej sprawdza się w przypadku ich uczniów. Wyjaśniają/zastanawiają się, dlaczego.

DOWÓD INTELEKTUALNY #2

OPIS I CELE

Wdrożyliśmy **pilotażowy kurs szkoleniowy online dla nauczycieli** na temat edukacji obywatelskiej, którego celem jest umożliwienie zaangażowania większej liczby nauczycieli w każdej szkole partnerskiej w zrozumienie koncepcji i praktyk podejścia ogólnoszkolnego, co zwiększa nasze możliwości spowodowania zmiany sposobu myślenia w szkołach w aspekcie kultury demokratycznej i podejścia do znaczenia szkoły w kształceniu obywateli w bardziej całościowym ujęciu.

Jeśli chodzi o ten temat, nauczycielom brakuje możliwości zaangażowania się w szkolenia w tym konkretnym przedmiocie, a także trudno jest ustalić możliwości szkolenia wspólnie ze społeczeństwem obywatelskim, co pozwala na niezbędną różnorodność metod i praktyk, które mogą faktycznie wprowadzić bardziej całościowe podejście do nauczania edukacji obywatelskiej.

Fakt, że to szkolenie zostało zaprojektowane tak, aby odbywało się w Internecie, umożliwia różnym nauczycielom angażowanie się i dzielenie się projektami w tym obszarze, tworząc oczekiwany wpływ „pozytywnego skażenia” oraz umożliwiając widoczność i uznanie dla nauczycieli prowadzących działania w toku.

Jak?

Zaprojektowaliśmy i wdrożyliśmy **3 sesje po 2h każda** na platformie internetowej (Zoom).

Uczestnicy powinni korzystać z **indywidualnego urządzenia** (komputera, tabletu lub smartfona) z dobrym połączeniem internetowym, dźwiękiem i kamerą, a każda sesja będzie nagrywana do wewnętrznej oceny (nie może być udostępniana publicznie) z wyjątkiem grup roboczych (podział uczestników na poszczególne „pokoje” na platformie Zoom), bo to niemożliwe.

Dla kogo?

Minimum 6 nauczycieli z każdej szkoły i 2 pracowników młodzieżowych z każdej organizacji pozarządowej.

Wszyscy uczestnicy powinni zarejestrować się w stworzonym w tym celu krótkim formularzu Google (aby móc udostępnić link do Zoom, autoryzację do nagrywania dźwięku i kamery, wszelką pomoc informatyczną oraz udostępnienie materiałów ze szkolenia przed i po).

Konkretne cele:

- Poznanie wyzwań związanych z edukacją obywatelską w każdym kraju/szkole i dzielenie się nimi
- Zrozumienie teoretycznej koncepcji „podejścia całościowego szkoły” i zastanowienie się nad jej wpływem na demokratyczne życie/dynamikę szkoły
- Wspieranie refleksji i wzmacnianie pozycji nauczycieli i osób pracujących z młodzieżą, aby mogli odgrywać aktywną rolę w życiu demokratycznym każdej szkoły

SESJA 1 Prezentacja szkolenia i poznanie się

Czas trwania: 2 godz.

Cel: prezentacja przebiegu szkolenia; wzajemne poznanie się; wprowadzenie metodologii NFE; dzielenie się dobrymi praktykami na poziomie lokalnym i międzynarodowym w zakresie uczestnictwa demokratycznego i obywatelskiego.

- **Prezentacja** 6-godzinnego szkolenia online (moduły, cele, wsparcie uczestnictwa, trenerzy) – 15 min
- Poznanie się poprzez **interaktywne zajęcia** (równoległe „pokoje” w Zoom, w których mieszają się nauczyciele różnych narodowości i dostają konkretne zadania, które motywują do dzielenia się osobistymi/zawodowymi doświadczeniami na dany temat oraz wyjaśniają oczekiwania i obawy uczestników) – 35 min
- **Przerwa** – 10 min
- Prezentacja 6 wcześniej zidentyfikowanych uczestników (równowaga między krajami i przedmiotami w ramach „Obywatelstwa”) na temat opracowanych doświadczeń/działań/programów, które promują obywatelstwo i kulturę demokratyczną w szkole – 40 min

Uwaga: prezentacje odbędą się w 2 przedziałach czasowych (3 prezentacje w każdym przedziale czasowym); tak aby wszyscy uczestnicy mieli dostęp do krótkiego podsumowania pomysłu na projekt/działanie przed szkoleniem i w trakcie szkolenia udali się do „pokoju” tej prezentacji, aby wziąć udział i zadać pytania; potem następuje druga runda prezentacji, które przebiegają w ten sam sposób.

- **Refleksje w grupach narodowych:** co sprawiło, że chciałem/-am dowiedzieć się więcej? Co mogę zabrać do swojej/naszej pracy w szkole? Dzielenie się wrażeniami w grupie narodowej – 20 min

Uwaga: po refleksji w grupach należy zarejestrować słowa kluczowe w Mentimeter, aby móc je udostępnić podczas następnej sesji.

Użyteczne narzędzia

Platforma internetowa z pokojami dla podgrup

Prezentacja Power Point z modułami, celami, trenerami

Mentimeter lub Kahoot do działań interaktywnych

SESJA 2 Podejście całościowe szkoły i narzędzie „Motyl”

Czas trwania: 2 godz.

Cel: wprowadzenie koncepcji „Podejścia całościowe szkoły” i narzędzia „Motyl”. Ułatwienie refleksji pomiędzy uczestnikami.

- **Słowa kluczowe** z refleksji w grupach narodowych wdrażane na koniec poprzedniej sesji 1-15 min
- **Prezentacja** gościa, pani Luísy Black, konsultantki ds. edukacji na poziomie europejskim, nauczycielki historii, trenerki nauczycieli i opiekunki edukacyjnej w Europejskim Centrum Wergeland (<https://theewc.org/>) na temat koncepcji „Podejścia całościowego szkoły” – 35 minut
- Pytania i odpowiedzi – 10 min
- **Przerwa - 10 min**
- Wykorzystanie narzędzia „**Motyl w podejściu całościowym szkoły**” w grupach narodowych i ocena postrzegania przez nauczycieli „silnych” i „słabych” kompetencji odzwierciedlanych w szkole (przez uczniów, nauczycieli, kadre i jednostki zarządzające). Wyniki prezentuje jeden przedstawiciel z każdej grupy – 45 min
- **Podsumowanie końcowe** przedstawiające pomysły i narzędzia wspierające demokratyczne uczestnictwo w kontekście szkolnym oraz znaczenie podejścia EO/HRE – 15 min

Użyteczne narzędzia

Platforma internetowa z pokojami dla podgrup

Prezentacja Power Point zawierająca treść szkolenia

Motyl dla podejścia całościowego szkoły

SESJA 3 Rozwój osobisty i wzmocnianie pozycji

Czas trwania: 2 godz.

Cel: Ułatwienie indywidualnej refleksji i pobudzenie debaty na temat rozwoju osobistego i wzmocnienia pozycji. Dostrzeganie wagi rozwoju kompetencji u edukatorów

- **Dzielenie się wnioskami** każdej grupy narodowej na forum wszystkich uczestników – 30 min
- Pytania i odpowiedzi – 10 min
- **Przerwa** – 10 min
- **Film** na temat rozwoju osobistego i wzmocniania swojej pozycji – 10 min
- Prezentacja narzędzia „**Sieć kompetencji osobistych**” i **refleksja indywidualna** – 20 min
- Pary mieszanych narodowości (*zamierzeniem jest, aby się nie znały, ale mogły się wspierać zgodnie z wynikami indywidualnej refleksji*) – **pytania coachingowe**, które zadają sobie nawzajem, aby wesprzeć rozwój kompetencji – 25 min
- **Jedno słowo w grupie** (podzielenie się jednym słowem/uczuciem/myślą, które pozostaną z uczestnikami po tych 6h szkolenia) – 15 min
- **Ocena** kursu online (udostępnienie linku do formularza oceny w Google) – 5 min

Użyteczne narzędzia

Platforma internetowa z pokojami dla podgrup

Prezentacja Power Point

Film (przykład): <https://www.youtube.com/watch?v=uzDsT-25w14>

Narzędzie: Samoocena i opinia wzajemna

Pytania coachingowe

Formularz oceny (formularz Google)

WNIOSKI

Wszyscy partnerzy tego projektu mieli **wysokie ambicje w zakresie współpracy między organizacjami pozarządowymi a szkołami** na rzecz wspólnej strategii edukacji obywatelskiej w kontekście szkolnym. Po przeanalizowaniu potrzeb i podstawowego poziomu wiedzy na dany temat w każdej szkole **zaprojektowaliśmy także kursy szkoleniowe dostosowane do indywidualnych potrzeb**, tworząc bardzo specyficzny zestaw działań szkoleniowych, który teraz można zaadaptować i wykorzystać w innych kontekstach.

W naszym procesie oceny uczestnicy i organizacje podkreślili:

- Znaczenie **pracy z metodologią nieformalną** w obszarze transformacji behawioralnych;
- **Współpraca między organizacjami zajmującymi się edukacją pozaformalną i formalną** w celu połączenia metod i kontekstów w celu uzyskania bardziej zintegrowanego podejścia;
- Znaczenie **stworzenia nowych szkoleń referencyjnych w obszarach edukacji obywatelskiej i demokracji** (ze względu na brak takiego szkolenia w kształceniu nauczycieli);
- Wartość dodana **współpracy na poziomie międzynarodowym w celu udoskonalenia treści** (a tym samym przetestowania szkolenia w różnych środowiskach kulturowych), a także motywacja do współpracy na poziomie międzynarodowym (oraz uznanie, że stawiamy czoła wspólnym wyzwaniom i możemy współpracować)
- **Brak zaangażowania innych interesariuszy związanych ze szkołą**, które również przyniosłyby korzyści, ale te osoby są niezbędne dla całej zamierzonej transformacji (czym chcielibyśmy się zająć w naszych przyszłych krokach).

Zaleca się, aby **wszystkie zainteresowane strony w szkole rozważyły wartość dodaną podejścia ogólnoszkolnego** w rozwijaniu demokratycznej kultury szkolnej i kompetencji w zakresie kultury demokratycznej u uczniów.

Wiele dowodów naukowych pokazuje, że **gdy uczniowie doświadczają bezpiecznego środowiska uczenia się, w którym można zgłębiać, rozumieć i doświadczać wartości i zasady demokracji i praw człowieka, jest bardziej prawdopodobne, że:**

- mają wyższy poziom wiedzy obywatelskiej;
- wspierają wartości demokratyczne;
- rozwijają wiedzę na temat swoich praw i obowiązków wobec innych ludzi;
- wspierają prawa innych;
- rozwijają umiejętności krytycznego myślenia i rozumowania wyższego rzędu;
- rozwijają pozytywne i społecznie odpowiedzialne tożsamości;
- rozwijają pozytywne i oparte na współpracy relacje z rówieśnikami, oparte na słuchaniu, szacunku i empatii;
- przyjmują odpowiedzialność za własne decyzje;
- rozwijają pozytywne postawy wobec włączenia społecznego i różnorodności w społeczeństwie;
- angażują się w kwestie polityczne i społeczne;
- czują się wzmocnieni jako obywatele, którzy mogą rzucić wyzwanie niesprawiedliwości, nierówności i ubóstwu na świecie;
- w przyszłości mogą zaangażować się w działalność demokratyczną.

Podsumowując, przyjęcie podejścia obejmującego całą szkołę w celu rozwijania demokratycznej kultury szkolnej i kompetencji w zakresie kultury demokratycznej u uczniów ma **znaczny potencjał wspierania młodych ludzi, aby stali się świadomymi, rozważnymi, odpowiedzialnymi, zaangażowanymi i posiadającymi poczucie własnej pozycji obywatelami.**

A kiedy zaczniemy zastanawiać się nad „podejściem całościowym szkoły” z nauczycielami, zdamy sobie sprawę, że **rozwój ten zaczyna się od każdego nauczyciela:** to postawa autorefleksji i odniesienia dla uczniów prowadzi do bardziej znaczącej, potężnej i transformacyjnej zmiany w dynamice szkoły – każda osoba jest częścią systemu szkolnego i dlatego **musimy zacząć od siebie, a następnie wpływać na innych i wspierać ich w kierunku bardziej partycypacyjnego i demokratycznego życia.**

ŹRÓDŁA INTERNETOWE I BIBLIOGRAFIA

<https://rm.coe.int/guidance-document-5-cdc-and-the-whole-school-approach-reference-framew/1680993a71>

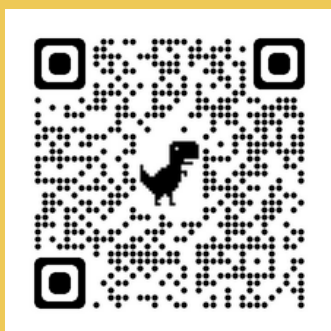
<https://fgs.org.pt/wp-content/uploads/2022/09/DentroForaCaixa-net-2.pdf>

<https://rm.coe.int/democratic-governance-of-schools/16804915a4>

PRZYDATNE MATERIAŁY

Tutaj możesz pobrać przydatne materiały:

[POBIERZ](#)